

EL VAPOR CUSIDÓ

Breu història del darrer vapor de La Creu Alta

L'eixample de La Creu Alta es va convertir, a finals del segle XIX, en una àrea d'interès per establir-hi fàbriques i vapors.

En aquest espai situat entre els carrers actuals del Montseny, Montllor i Pujal, Antoni Cusidó i Sant Miquel, s'hi va construir un primer vapor **en els anys 1894-1895: el vapor de Miquel Arqué i Vidal** (societat "Miquel Arqué i Cia"). Aleshores aquest establiment industrial pertanyia a la pedania de Sant Vicenç de Jonqueres, de l'antic terme municipal de Sant Pere de Terrassa.

La seva activitat es centrà principalment en els regenerats de llana (drapaires). El projecte original del vapor fou obra de l'enginyer sabadellenc Narcís Nunell i Sala, mentre que l'ampliació feta l'any 1899 anà a càrrec de mestre d'obres Rafael Estany i Casals. D'aquesta etapa inicial són les restes (runes) que es conserven de l'espai energètic (sala de calderes i carboneres subterrànies) i la base de la xemeneia, així com també les traces de les primeres naus i patis que s'hi construïren.

Per problemes financers la seva activitat industrial va cessar el 1902 i la propietat passà a mans del Banc de Sabadell.

En aquest espai ja hi havia altres industrials en funcionament, entre els quals **els Ribera i Cusidó, establerts allí des del 1903**, sens dubte els més importants, amb una filatura al seu càrrec. El complex industrial anà creixent entre els anys 1910-1912 amb noves naus i instal·lacions, en les obres de les quals hi intervingué l'arquitecte sabadellenc Josep Renom i Costa.

L'any 1911 Antoni Cusidó i Cañellas (un jornaler en els seus orígens), va deixar la seva societat amb Fermí Ribera Cañellas (escrivent d'ofici), i **s'establí per compte propi**. Cusidó també va ser regidor municipal de Foment, fins que es va retirar de tot plegat l'any 1925. Va ser ell l'empresari que va culminar la urbanització industrial d'aquest solar i qui va acabar donant-li el nom que ha perviscut en la memòria dels veïns i veïnes creualtencs. En Cusidó va morir el 3 d'abril de 1929. L'any 1957 L'Ajuntament de Sabadell va posar el seu nom a l'antic carrer de les Basses, que delimita el solar per la seva banda sud.

A partir de mitjans dels anys 1920 les activitats industrials d'aquest conjunt continuaren a càrrec de diferents arrendataris, i s'hi anaren establint (i marxant també) un munt d'empreses sabadellenques, bàsicament dedicades a la indústria llanera.

Finalment, l'activitat industrial de l'antic vapor va cessar a principis dels anys 1980, i **el conjunt edificat fou enderrocat l'any 2011 degut al seu estat ruïnós**. Prèviament fou estudiat i analitzat arquitectònicament, històricament i patrimonialment per l'arquitecte tècnic i creualtenc David Laudo i Cortina, atès que es tractava d'un conjunt catalogat i protegit documentalment pel Pla Especial de Protecció del Patrimoni de Sabadell.

[Informació extreta del llibre *El Vapor Cusidó. El darrer vapor de la Creu Alta*, de David Laudo i Cortina, 2012]

Fotografia aèria del vapor Ribera i Cusidó, any 1996 (Andreu Masagué / Ajuntament de Sabadell)